

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

31 janvier 2005

PROJET DE LOI**modifiant le Code judiciaire en
ce qui concerne la médiation****RAPPORT**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
M. **Alain COURTOIS****SOMMAIRE**

- I. Exposé introductif de Mme Laurette Onkelinx,
vice-première ministre et ministre de la Justice 3
- II. Discussion générale 7
- III. Discussion des articles et votes 8

Documents précédents :

Doc 51 **327/ (2003/2004)** :

- 010 : Projet amendé par le Sénat.
- 011 : Amendements.

Voir aussi :

- 013 : Texte adopté par la commission.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

31 januari 2005

WETSONTWERP**tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek
in verband met de bemiddeling****VERSLAG**NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Alain COURTOIS****INHOUD**

- I. Uiteenzetting door mevrouw Laurette Onkelinx,
vice-eerste minister en minister van Justitie 3
- II. Algemene bespreking 7
- III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen 8

Voorgaande documenten :

Doc 51 **327/ (2003/2004)** :

- 010 : Ontwerp geamendeerd door de Senaat.
- 011 : Amendementen.

Zie ook :

- 013 : Tekst aangenomen door de commissie.

**Samenstelling van de commissie op datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date du dépôt du rapport :**
Voorzitter / Président : Alfons Borginon

A. — Titulaires / Vaste leden :

VLD Alfons Borginon, Claude Marinower, Martine Taelman
PS Valérie Déom, Eric Massin, André Perpète

MR Alain Courtois, Olivier Maingain, Jean-Pierre Malmendier

sp.a-spirit Hilde Claes, Walter Muls, Guy Swennen

CD&V Jo Vandeurzen, Tony Van Parys

Vlaams Belang Bart Laeremans, Bert Schoofs

cdH Melchior Wathelet

B. — Suppléants / Plaatsvervangers :

Guido De Padt, Stef Goris, Guy Hove, Sabien Lahaye-Battheu
Alisson De Clercq, Thierry Giet, Karine Lalieux, Jean-Claude Maene

Anne Barzin, Eric Libert, Marie-Christine Marghem, Charles Michel

Anne-Marie Baeke, Stijn Bex, Dylan Casaer, Greet Van Gool
Liesbeth Van der Auwera, Servais Verherstraeten, Carl Devlies
Nancy Caslo, Alexandra Colen, N
Joëlle Milquet, Jean-Jacques Viseur

C. — Membres sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigde leden:

ECOLO Marie Nagy

cdH	: Centre démocrate Humaniste		
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams		
ECOLO	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales		
FN	: Front National		
MR	: Mouvement Réformateur		
N-VA	: Nieuw - Vlaamse Alliantie		
PS	: Parti socialiste		
sp.a - spirit	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.		
Vlaams Belang	: Vlaams Belang		
VLD	: Vlaamse Liberalen en Democraten		

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 51 0000/000 :	Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 51 0000/000 :	Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA :	Questions et Réponses écrites	QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV :	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV :	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV :	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV :	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN :	Séance plénière	PLEN :	Plenum
COM :	Réunion de commission	COM :	Commissievergadering
MOT :	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT :	Alle moties tot besluit van interpellaties (op beigegekleurd papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	
Place de la Nation 2	Bestellingen :
1008 Bruxelles	Natieplein 2
Tél. : 02/ 549 81 60	1008 Brussel
Fax : 02/549 82 74	Tel. : 02/ 549 81 60
www.laChambre.be	Fax : 02/549 82 74
e-mail : publications@laChambre.be	www.deKamer.be
	e-mail : publicaties@deKamer.be

MESDAMES, MESSIEURS,

La commission de la Justice a examiné ce projet de loi amendé par le Sénat au cours de sa réunion du 18 janvier 2005.

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE MME LAURETTE ONKELINX, VICE-PREMIÈRE MINISTRE ET MINISTRE DE LA JUSTICE

Ce projet de loi, dont l'objet est d'organiser une procédure de médiation au sein du Code judiciaire, revient devant la Chambre des représentants après avoir été examiné et amendé par le Sénat.

Les lignes de force du projet tel qu'il a été voté à la Chambre ont été maintenues.

Deux modifications importantes sont cependant intervenues.

La première concerne le champ d'application de cette procédure. Dans un souci de précision et de sécurité juridique, il a été précisé que seuls les conflits susceptibles d'être réglés par transaction pouvaient faire l'objet d'une médiation. Afin de ne pas exclure les litiges déjà visés par la loi du 19 février 2001 sur la médiation familiale, ceux-ci sont également expressément prévus dans le nouvel article 1724 en projet. En s'inspirant de la matière de l'arbitrage, un alinéa distinct de ce même article précise en outre que les personnes morales de droit public ne peuvent être parties à une médiation que dans les cas prévus par la loi ou par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

Il importe de préciser que les normes que le projet propose d'insérer dans le Code judiciaire n'ont vocation qu'à constituer un corps de règles minimum qui devront être respectées pour que l'accord qui sera obtenu à l'issue de la médiation puisse faire l'objet d'une homologation. Les parties resteront à tout moment libres de s'écarter de celles-ci, mais renonceront ce faisant à la possibilité de recourir à la procédure d'homologation. Par ailleurs, la vérification de la possibilité pour les parties de recourir à la transaction pour solutionner un litige ne doit pas s'apprécier au début du litige, mais bien lorsque les parties ont trouvé un accord. En effet, si un litige survient dans une matière réglementée par de nombreuses dispositions d'ordre public, cela ne signifie pas pour autant que les parties ne peuvent pas transiger, mais

DAMES EN HEREN,

De commissie voor de Justitie heeft dit wetsontwerp, dat door de Senaat werd geamendeerd, besproken tijdens de vergadering van 18 januari 2005.

I. — UITEENZETTING VAN MEVROUW LAURETTE ONKELINX, VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN JUSTITIE

Dit wetsontwerp, dat de organisatie van een bemiddelingsprocedure in het Gerechtelijk Wetboek tot doel heeft, komt terug voor de Kamer van volksvertegenwoordigers, nadat het door de Senaat werd onderzocht en geamendeerd.

De krachtlijnen van het ontwerp, zoals het door de Kamer werd gestemd, bleven behouden.

Er werden wel twee belangrijke wijzigingen aangebracht.

De eerste betreft de toepassingsfeer van deze procedure. Met het oog op meer duidelijkheid en rechtszekerheid werd gepreciseerd dat alleen de conflicten die vatbaar zijn om via een dading te worden geregeld het voorwerp konden zijn van een bemiddeling. Teneinde de geschillen die reeds beoogd worden door de wet van 19 februari 2001 over de bemiddeling in familiezaken niet uit te sluiten, zijn die eveneens expliciet voorzien in het nieuwe artikel 1724 in ontwerp. Een apart lid van hetzelfde artikel, dat geïnspireerd is op wat gebruikelijk is voor de arbitrage, preciseert bovendien dat de publieke rechtspersonen alleen partij kunnen zijn bij een bemiddeling in de gevallen die voorzien zijn door de wet of door een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Hierbij moet worden gepreciseerd dat de normen, die het ontwerp voorstelt om in het Gerechtelijk Wetboek in te voegen, alleen tot doel hebben een aantal minimumregels vast te leggen die moeten worden gerespecteerd, zodat het akkoord dat bekomen wordt na de bemiddeling het voorwerp van een homologatie kan zijn. De partijen zullen op elk moment de vrijheid behouden om van die regels af te wijken, maar zodoende zien ze dan wel af van de mogelijkheid om gebruik te maken van de homologatieprocedure. Verder moet het nazien van de mogelijkheid voor de partijen om een beroep te doen op de dading voor het oplossen van een geschil niet bekeken worden bij het begin van dat geschil, maar wel wanneer de partijen tot een akkoord zijn gekomen. Het is inderdaad zo dat, indien er een geschil rijst bij een ma-

seulement que leur marge de manœuvre dans ce cadre s'en trouve réduite. Une médiation pourra dès lors être initiée dans la plupart des cas, et c'est au moment de la formalisation de l'accord, et en particulier lors de son éventuelle homologation, qu'un contrôle devra être exercé relativement à l'ordre public et à la possibilité pour les parties de conclure une transaction sur le litige qui les oppose.

Il ne faut par ailleurs pas perdre de vue que la médiation n'est jamais qu'un dialogue entre les parties en conflit, facilité et mené par un tiers, le médiateur. Rien n'interdit aux parties de débattre entre elles du litige et de la solution qu'elles souhaiteraient y apporter. En ce sens, une médiation au sens le plus large du terme est donc théoriquement toujours possible. Par contre, le Code judiciaire n'a vocation qu'à réglementer la procédure de médiation qui permettra d'aboutir à un accord conforme à l'ordre public et qui reste dans les limites de ce que les parties auraient pu convenir dans le cadre d'une transaction. Pour ce type d'accord, le projet propose que le Code prévoit certaines règles à respecter afin précisément d'en permettre l'homologation.

La seconde modification est relative à la qualité des médiateurs qui interviendront lors de médiations volontaires, au sens du Code judiciaire. Il est maintenant prévu que seuls les accords obtenus à l'issue de médiations qui auront été menées par un médiateur agréé pourront faire l'objet d'une homologation par le juge.

En effet, bien qu'elle ne sera pas toujours nécessaire, l'homologation d'un accord de médiation constituera l'étape ultime du processus de médiation. Il s'agira du mécanisme par lequel un accord de médiation pourra obtenir la force exécutoire et par conséquent, être exécuté au besoin par la force. Pour pouvoir bénéficier de cette procédure simplifiée d'homologation, le projet voté par la Chambre exigeait déjà que des règles particulières soient suivies, telles que la signature d'un protocole de médiation reprenant certaines mentions, la consignation par écrit de l'accord de médiation et le respect des règles de confidentialités. Néanmoins, le fait pour une partie d'obtenir un titre exécutoire à charge d'une autre, même à l'issue d'un procédé volontaire de résolution d'un conflit, requiert que le processus d'élaboration de l'accord ait été encadré par un médiateur compétent, par-

terte die gereguleerd is door talrijke bepalingen van openbare orde, dit daarom niet betekent dat de partijen tot een vergelijk kunnen komen, maar alleen dat hun speelruimte in dat kader dan beperkt is. In de meeste gevallen kan dan een bemiddeling van start gaan en het is op het moment dat het akkoord geformaliseerd wordt, en in het bijzonder bij de eventuele homologatie ervan, dat er een controle moet gebeuren met betrekking tot de openbare orde en over de mogelijkheid van de partijen om een dading af te sluiten omtrent het geschil dat hen tegenover elkaar plaatst.

Men mag overigens niet uit het oog verliezen dat de bemiddeling slechts een dialoog is tussen de partijen die met elkaar in conflict liggen, een dialoog die makkelijker wordt gemaakt door een derde, door de bemiddelaar. Er is geen enkel verbod voor de partijen om met elkaar over het geschil te debatteren en over de oplossing die ze er willen aan geven. In die zin is een bemiddeling in de meest ruime betekenis van het woord in theorie dus altijd mogelijk. Het Gerechtelijk Wetboek heeft daarentegen alleen tot doel om de bemiddelingsprocedure te reglementeren die zal toelaten om tot een akkoord te komen dat in overeenstemming is met de openbare orde en dat binnen de grenzen blijft van wat de partijen hadden kunnen overeenkomen in het kader van een dading. Voor deze vorm van akkoord stelt het ontwerp voor dat het Wetboek bepaalde regels voorziet die moeten worden nageleefd, teneinde de homologatie ervan mogelijk te maken.

De tweede wijziging heeft betrekking op de kwaliteit van de bemiddelaars die zullen tussenkomen bij vrijwillige bemiddelingen, in de zin van het Gerechtelijk Wetboek. Nu is voorzien dat alleen de akkoorden die bereikt werden na bemiddelingen die geleid werden door een erkende bemiddelaar het voorwerp kunnen zijn van homologatie door de rechter.

Want alhoewel de homologatie van een akkoord inderdaad niet altijd noodzakelijk zal zijn, zal dat toch de ultieme fase zijn van het bemiddelingsproces. Het zal het mechanisme zijn waardoor een bemiddelingsakkoord uitvoerbaar wordt gemaakt en het bijgevolg zo nodig onder dwang kan worden uitgevoerd. Om van deze vereenvoudigde homologatieprocedure te kunnen genieten vereiste het door de Kamer gestemde ontwerp reeds dat specifieke regels werden nageleefd, zoals de ondertekening van een bemiddelingsprotocol dat bepaalde vermeldingen bevat, het op schrift stellen van het bemiddelingsakkoord en het respecteren van de regels van vertrouwelijkheid. Niettemin vereist het feit dat een partij een uitvoerbare titel ten laste van een andere partij kan bekomen, zelfs na afloop van een vrijwillige procedure voor de oplossing van een conflict, dat de

faitement formés aux techniques de la médiation et dont l'indépendance et l'impartialité ne peuvent être mises en doute. Ces qualités peuvent être garanties par l'agrément à laquelle pourront se soumettre les médiateurs. Dès lors, afin de garantir la sécurité juridique la plus importante pour les parties, il est apparu nécessaire de prévoir que seuls peuvent être soumis à l'homologation les accords obtenus à l'issue d'une médiation menée par un médiateur agréé.

Ceci n'interdit nullement aux parties d'avoir recours à un médiateur non agréé. Dans cette hypothèse cependant, c'est le droit commun qui donnera aux parties la possibilité de transformer cet accord en titre exécutoire. S'il s'agit d'un souhait commun des parties, elles pourront soit soumettre leur accord à un notaire afin que celui-ci transcrive le contenu de l'accord dans un acte authentique, soit elles pourront comparaître volontairement devant le juge afin qu'il prenne acte de l'accord intervenu. Si une partie seulement souhaite obtenir un titre exécutoire, dans l'hypothèse où l'autre partie refuse d'exécuter tout ou partie de l'accord, celle-ci pourra introduire une procédure judiciaire classique en sollicitant du juge la condamnation de l'autre partie à exécuter le contenu de l'accord de médiation.

A nouveau, la ministre souhaite préciser que les règles fixées pour encadrer la médiation volontaire ne sont que des règles minimums à suivre pour pouvoir *in fine* bénéficier de la procédure d'homologation. La médiation étant un processus volontaire de résolution des litiges, la liberté des parties reste intacte relativement à la manière dont elles entendent régler leur conflit. A tout moment, les parties sont libres de s'écarter des règles prévues par le Code judiciaire. Le respect de ces règles n'est pas nécessaire aux parties pour discuter, s'entendre et aboutir à un accord. Il est par ailleurs probable – et souhaitable – qu'une partie substantielle des accords de médiation ne fera jamais l'objet d'une procédure d'homologation, car ils seront exécutés spontanément par les parties. Néanmoins, si les parties souhaitent pouvoir recourir à ce procédé simplifié d'homologation, il est normal qu'elles respectent un formalisme minimum et que le tiers qui les guidera vers la solution du litige soit un tiers dont les compétences ont été confirmées par le biais de l'agrément.

opmaakprocedure van het akkoord omkaderd werd door een bevoegde bemiddelaar, die perfect opgeleid werd inzake de bemiddelingstechnieken en aan wiens onafhankelijkheid en onpartijdigheid men niet twijfelen. Deze kwaliteiten kunnen worden gegarandeerd door de erkenning waaraan de bemiddelaars zich kunnen onderwerpen. Teneinde een zo groot mogelijke rechtszekerheid te garanderen voor de partijen, bleek het dus noodzakelijk te zijn te voorzien dat alleen de akkoorden die werden bekomen na afloop van een bemiddeling die geleid werd door een erkende bemiddelaar voor homologatie in aanmerking kunnen komen.

Het is echter aan de partijen absoluut niet verboden om een beroep te doen op een niet-erkende bemiddelaar. In een dergelijk geval zal het echter het gemeenrecht zijn dat aan de partijen de mogelijkheid geeft om dat akkoord om te zetten in een uitvoerbare titel. Indien dat de gemeenschappelijke wens is van de partijen, kunnen ze ofwel hun akkoord voorleggen aan een notaris, zodat die de inhoud van het akkoord overschrijft in een authentieke akte, ofwel kunnen ze vrijwillig verschijnen voor de rechter, zodat die akte neemt van het afgesloten akkoord. Indien slechts één partij een uitvoerbare titel wil bekomen, in het geval dat de andere partij weigert om het akkoord geheel of gedeeltelijk uit te voeren, kan die partij een klassieke juridische procedure inleiden en aan de rechter vragen om de andere partij te veroordelen tot het uitvoeren van de inhoud van het bemiddelingsakkoord.

De minister wenst nogmaals te preciseren dat de regels die werden vastgelegd voor de vrijwillige bemiddeling slechts minimumregels zijn die moeten worden nageleefd om *in fine* te kunnen genieten van de homologatieprocedure. Aangezien de bemiddeling een vrijwillige manier is om geschillen op te lossen, blijven de partijen alle vrijheid behouden omtrent de wijze waarop zij hun conflict willen regelen. Het staat de partijen op elk moment vrij om af te wijken van de regels die voorzien zijn door het Gerechtelijk Wetboek. Het respecteren van deze regels is niet noodzakelijk voor de partijen indien ze in discussie willen gaan, willen overeenkomen en een akkoord willen afsluiten. Het is bovendien waarschijnlijk – en wenselijk – dat een substantieel deel van de bemiddelingsakkoorden nooit het voorwerp zal zijn van een homologatieprocedure, want de akkoorden zullen spontaan uitgevoerd worden door de partijen. Indien de partijen niettemin een beroep willen doen op deze vereenvoudigde homologatieprocedure, is het normaal dat ze een minimum aan regels respecteren en dat de derde die hen naar de oplossing van het geschil zal leiden, een derde is wiens bevoegdheden via de erkenning bevestigd werden.

Une seule exception a été prévue: lors d'une médiation judiciaire, si les parties démontrent qu'aucun médiateur agréé présentant les compétences requises pour les besoins de la médiation n'est disponible, elles pourront solliciter du juge la désignation d'un médiateur non agréé, sauf si celui-ci ne répond manifestement pas aux conditions de l'article 1726. Cette exception au principe se justifie par le fait que dans cette hypothèse, un juge intervient pour la désignation du médiateur et peut dès lors procéder lui-même au contrôle des qualités et compétences du médiateur. Cela doit cependant rester l'exception, puisque c'est à la commission qu'il appartiendra de réaliser ce contrôle au cas par cas des qualifications de chaque médiateur.

Plusieurs autres modifications d'ordre plus technique ont été apportées au projet.

Ainsi, un système de présidence tournante de la Commission a été prévu, afin de permettre à chaque catégorie professionnelle d'assurer tour à tour la présidence de cette commission.

A l'article 1728 en projet, l'accord du médiateur n'est plus requis pour la levée de l'obligation de secret qui pèse sur les parties. En effet, la garantie de confidentialité est prévue dans l'intérêt des parties. Dès lors qu'elles ont marqué leur accord commun sur la levée de l'obligation de secret, il n'y a pas lieu d'exiger en outre l'accord du médiateur.

Par ailleurs, puisque l'agrément du médiateur sera déterminante pour obtenir l'homologation d'un accord de médiation, il a également été prévu d'y faire référence dans le protocole de médiation ainsi que dans l'accord de médiation.

En outre, en s'inspirant des dispositions applicables pertinentes en matière d'autorité parentale et de divorce par consentement mutuel, le projet dispose dorénavant que le juge peut également refuser un accord de médiation si celui-ci est contraire aux intérêts des enfants mineurs.

Enfin, une disposition transitoire a été intégrée. Celle-ci prévoit que le Roi fixe la date d'entrée en vigueur de la loi. Celle-ci a lieu en tout état de cause au plus tard dans les 6 mois de la publication de la loi au *Moniteur belge*.

Er werd slechts één uitzondering voorzien: indien tijdens een gerechtelijke bemiddeling de partijen aantonen dat geen enkele erkende bemiddelaar beschikbaar is die de vereiste competenties heeft voor de bemiddeling, kunnen ze de rechter verzoeken om een niet-erkende bemiddelaar aan te wijzen, behalve indien die persoon klaarblijkelijk niet beantwoordt aan de voorwaarden van artikel 1726. Deze uitzondering op het principe is gerechtvaardigd door het feit dat bij een dergelijk geval een rechter tussenkomt voor het aanwijzen van de bemiddelaar en hij dus zelf kan overgaan tot het controleren van de kwaliteiten en competenties van de bemiddelaar. Dit moet echter de uitzondering blijven, aangezien het aan de commissie behoort om deze controle van de kwalificaties van elke bemiddelaar geval per geval uit te voeren.

Aan het ontwerp werden meerdere andere wijzigingen van veeleer technische aard aangebracht.

Zo werd voorzien in een beurtrol voor het voorzitterschap van de commissie, teneinde elke beroepscategorie toe te laten om beurtelings het voorzitterschap waar te nemen van deze commissie.

In artikel 1728 in ontwerp, is het akkoord van de bemiddelaar niet meer vereist voor het opheffen van de geheimhoudingsplicht van de partijen. De vertrouwelijkheid is immers voorzien in het belang van de partijen. Indien zij gemeenschappelijk akkoord gaan met het opheffen van de geheimhoudingsplicht, is het niet nodig om bovendien nog het akkoord te eisen van de bemiddelaar.

Aangezien overigens de erkenning van de bemiddelaar doorslaggevend zal zijn om de homologatie te bekomen van een bemiddelingsakkoord, werd eveneens voorzien om hier naar te verwijzen in het bemiddelingsprotocol, evenals in het bemiddelingsakkoord.

Door zich te inspireren op de relevante bepalingen die van toepassing zijn op het gebied van het ouderlijk gezag en op de echtscheiding met wederzijdse instemming, bepaalt het ontwerp bovendien vanaf nu dat de rechter een bemiddelingsakkoord kan weigeren, indien het strijdig is met de belangen van de minderjarige kinderen.

Tot slot werd een overgangsbepaling ingevoegd. Die voorziet dat de koning de datum van inwerkingtreding van de wet bepaalt. Deze inwerkingtreding gebeurt in elk geval ten laatste binnen de zes maanden na bekendmaking van de wet in het *Belgisch Staatsblad*.

Néanmoins, afin que la loi puisse être appliquée dans les meilleurs délais, et dès lors qu'en pratique, il existe déjà des médiateurs qui satisfont aux conditions visée à l'article 1726, une période transitoire d'un an est prévue. Pendant celle-ci, les instances qui seront reconnues par la commission comme offrant les garanties suffisantes de n'agréer que des médiateurs qui répondent aux conditions prévues par l'article 1726 en projet pourront elles-mêmes accorder un agrément temporaire. Celui-ci sera valable pendant deux ans. Cette période transitoire doit permettre aux médiateurs de solliciter et d'obtenir leur agrément définitif et individuel de la commission. En effet, la commission sera sans doute dans l'impossibilité d'agréer immédiatement l'ensemble des candidats, bien que ceux-ci répondront sans doute déjà aux conditions requises pour obtenir l'agrément.

Il faut relever à cet égard que l'article 1727, § 6, 1° prévoit déjà pour la commission la possibilité d'agréer les organes de formation des médiateurs et des formations qu'ils organisent. Il ne s'agit ici que d'étendre cette compétence de la commission pour une durée limitée à un an, afin de lui permettre de procéder à l'agrément individuel définitif de chaque candidat médiateur.

Ainsi amendé par le Sénat, le projet qui vous est à nouveau soumis aujourd'hui permettra d'offrir au justiciable un service attendu et de qualité, qui lui ouvre de réelles nouvelles perspectives pour résoudre les conflits auxquels il sera confronté.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

M. Servais Verherstraeten (CD&V) demande si, compte tenu de leurs connaissances particulières en matière commerciale, les juges consulaires satisfont aux conditions nécessaires pour être nommés médiateurs pour ce type d'affaires.

Dans l'affirmative, en va-t-il de même pour les juges sociaux et pour les travailleurs sociaux?

Le président demande s'il y a une incompatibilité entre la fonction de magistrat et celle de médiateur.

La ministre répond que les juges consulaires, les juges sociaux et les travailleurs sociaux peuvent agir en qualité de médiateurs s'ils suivent avec fruit la formation et obtiennent un agrément.

Niettemin, teneinde het mogelijk te maken dat de wet binnen de best mogelijke termijn kan worden toegepast en wegens het feit dat er in de praktijk reeds bemiddelaars zijn die voldoen aan de voorwaarden beoogd in artikel 1726, wordt in een overgangperiode van één jaar voorzien. Tijdens die periode kunnen de instanties die door de commissie erkend zijn omdat ze de nodige waarborgen bieden om alleen bemiddelaars die beantwoorden aan de voorwaarden van artikel 1726 te erkennen, zelf een tijdelijke erkenning toestaan. Deze zal geldig zijn voor een periode van twee jaar. Deze overgangperiode moet het de bemiddelaars mogelijk maken om hun definitieve erkenning aan te vragen en te bekomen van de commissie. Het zal immers voor de commissie waarschijnlijk onmogelijk zijn om onmiddellijk alle kandidaten te erkennen, alhoewel die zonder twijfel reeds zullen beantwoorden aan de voorwaarden die vereist zijn om te worden erkend.

Hierbij moet worden opgemerkt dat artikel 1727, § 6, 1°, reeds voorziet dat de commissie de mogelijkheid heeft om de opleidingsorganen van de bemiddelaars en de opleidingen die ze organiseren te erkennen. Hiermee wordt alleen deze bevoegdheid van de commissie uitgebreid voor een beperkte duur van één jaar, zodat ze kan overgaan tot de individuele definitieve erkenning van elke kandidaat-bemiddelaar.

Als dusdanig door de Senaat geamendeerd, zal het ontwerp dat u vandaag opnieuw wordt voorgelegd het mogelijk maken aan de rechtzoekende een kwalitatieve dienstverlening aan te bieden waarop hij wacht en dat hem reële nieuwe perspectieven biedt om de conflicten waarmee hij zal te maken hebben op te lossen.

II. — ALGEMENE BESPREKING

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) wenst te vernemen of de rechters in handelszaken die ingevolge hun bijzondere vertrouwdeheid met dossiers van koop-handel voldoen aan de voorwaarden om voor dit soort zaken als bemiddelaar te worden aangewezen.

Geldt dit ook voor rechters in sociale zaken en voor welzijnswerkers?

De voorzitter vraagt of er een onverenigbaarheid is tussen het ambt van magistrat en dat van bemiddelaar.

De minister antwoordt dat de rechters in handelszaken, in sociale zaken en de welzijnswerkers als bemiddelaar kunnen optreden indien ze met succes de opleiding volgen en een erkenning bekomen.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Articles 1 à 7

Ces articles ne donnent lieu à aucune observation.

Ils sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 8

Cet article insère dans le Code judiciaire une septième partie, intitulée «La médiation».

L'article 1724 du Code judiciaire est le premier article à relever de ce chapitre. À la suite d'un amendement du gouvernement visant à mieux préciser le champ d'application de la médiation, le Sénat a amendé cette disposition (voir le rapport de la commission de la Justice du Sénat, 3-781/7, p. 32).

M. Alfons Borginon (VLD), président, ne voit aucune objection à la modification de fond apportée par le Sénat. Il souligne cependant que, lors du premier examen, la commission de la Chambre avait décidé, dans un souci d'harmonisation et à la suite du vote sur l'ensemble des articles adoptés par la commission, d'utiliser systématiquement dans le texte le mot «différend», au lieu des mots «litige» ou «conflit».

Il constate que l'amendement du Sénat ne tient pas compte de cette convention terminologique et propose une nouvelle adaptation de l'article.

M. Olivier Maingain (MR) fait observer que le mot «différend» n'apparaît pas souvent dans le Code judiciaire.

Le président renvoie à l'article 542 dudit Code.

La ministre souscrit à l'adaptation proposée par le président. Eu égard au contexte de la médiation, ce terme semble le plus approprié.

L'article 8, ainsi corrigé, est adopté à l'unanimité.

Art. 9

M. Alfons Borginon (VLD), président, estime que la notion de «formation du contrat» (article 1725, § 1er) est, en l'occurrence, erronément traduite par «*de vorming van de overeenkomst*», le terme idoine étant «*de totstandkoming van de overeenkomst*».

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikelen 1 tot 7

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 8

Dit artikel voegt in het Gerechtelijk Wetboek een zevende deel in met als opschrift «Bemiddeling».

Artikel 1724 van het Gerechtelijk Wetboek is het eerste artikel dat onder dit hoofdstuk valt. Deze bepaling werd door de Senaat geamendeerd ingevolge een regeringsamendement dat ertoe strekte de toepassings-sfeer van de bemiddeling beter te preciseren (zie Verslag van de Senaatscommissie voor de Justitie, 3-781/7, blz. 32).

De heer Alfons Borginon (VLD), voorzitter heeft geen bezwaar tegen de inhoudelijke wijziging die door de Senaat werd aangebracht maar merkt op dat de Kamercommissie bij de eerste behandeling, naar aanleiding van de stemming over het geheel van de door de commissie aangenomen artikelen, beslist had om, met het oog op harmonisatie, overal in de Franse tekst het woord «*différend*» te gebruiken in plaats van «*litige*» of «*conflit*».

Hij stelt vast dat de amendering door de Senaat geen rekening houdt met deze afspraak over de terminologie en stelt voor het artikel voorsnag aan te passen.

De heer Olivier Maingain (MR) merkt op dat het woord «*différend*» niet vaak voorkomt in het Gerechtelijk Wetboek.

De voorzitter verwijst naar artikel 542 van dit Wetboek.

De minister stemt in met de door de voorzitter voorgestelde aanpassing. Gelet op de context waarin de bemiddeling gebeurt, lijkt dit de aangewezen term.

Artikel 8, zoals verbeterd, wordt eenparig aangenomen.

Art. 9

De heer Alfons Borginon (VLD), voorzitter meent dat «*la formation du contrat*» (artikel 1725, § 1) hier verkeerd werd vertaald door «*de vorming*» van de overeenkomst. Het moet zijn de «*totstandkoming*» van de overeenkomst.

Pour la traduction correcte, il renvoie à l'amendement n° 11 déposé au Sénat (Doc. Sénat 3-781/3, p. 5).

La commission approuve les corrections linguistiques proposées.

L'article corrigé est adopté à l'unanimité.

Art. 10

Cet article ne fait l'objet d'aucune observation. Il est adopté à l'unanimité.

Art. 11

M. Alfons Borginon (VLD), président, constate qu'à la fin de l'article à l'examen, dans son avant-dernier alinéa, la mention «§ 7» a été omise par erreur.

Il y a lieu d'écrire:

«§ 7. Le ministre de la Justice met à disposition de la Commission fédérale de médiation le personnel ...».

La commission se rallie à la correction proposée.

L'article corrigé est adopté à l'unanimité.

Art. 12 à 14

Ces articles ne font l'objet d'aucune observation. Ils sont adoptés à l'unanimité.

Art. 15

Le président fait observer que l'article à l'examen a été amendé et corrigé par le Sénat sur plusieurs points.

Il estime toutefois que l'amendement du texte néerlandais du paragraphe 2, 6°, s'appuie sur une erreur. Ce texte reproduit erronément le texte original de la proposition de loi.

Le mot «*uurtarief*», qui apparaît dans le texte néerlandais amendé par le Sénat, n'a pas d'équivalent dans le texte français, et il serait préférable de le supprimer. Il n'est pas exclu, en effet, que le médiateur préfère une rémunération forfaitaire ou une rémunération au pourcentage.

Il présente dès lors le contre-amendement n° 51 (DOC 51 0327/011), qui annule la modification concernée et rétablit le texte néerlandais proposé par la Chambre, lequel s'énonçait comme suit:

Hij verwijst voor de juiste vertaling naar amendement nr. 11 dat in de Senaat werd ingediend (St. Senaat 3-781/3, blz. 5.) .

De commissie stemt met de voorgestelde taalkundige verbetering in.

Het verbeterde artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 10

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 11

De heer Alfons Borginon (VLD), voorzitter stelt vast dat, helemaal op het einde van dit artikel, bij het voorlaatste lid, ten onrechte «§ 7» weggevallen is.

Men schrijve:

«§ 7. De minister van Justitie stelt aan de federale bemiddelingscommissie het personeel ...»

De commissie stemt met de voorgestelde verbetering in.

Het verbeterde artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 12 tot 14

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden eenparig aangenomen.

Art. 15

De voorzitter merkt op dat dit artikel door de Senaat op enkele punten geamendeerd en verbeterd werd.

De amendering van de Nederlandse tekst van paragraaf 2, 6° berust volgens hem evenwel op een vergissing. Deze tekst grijpt ten onrechte terug naar het oorspronkelijke wetsvoorstel.

Het woord «*uurtarief*» dat in de door de Senaat geamendeerde Nederlandse tekst voorkomt, staat niet in de Franse tekst en wordt beter weggelaten. Het is immers niet uitgesloten dat de bemiddelaar een forfaitaire vergoeding of een percentage verkiest.

Hij dient daarom tegenamendement nr. 51 (DOC 51 0327/011) in dat de wijziging ongedaan maakt en terugkeert naar de door de Kamer voorgestelde tekst die luidde als volgt:

«6° De wijze waarop het ereloon van de bemiddelaar, het tarief ervan, alsook de betalingsvoorwaarden worden bepaald.».

La ministre et les membres de la commission se rallient à cet amendement.

Le contre-amendement n° 51 et l'article ainsi modifié sont adoptés à l'unanimité.

Art. 16 et 17

Ces articles ne donnent lieu à aucune discussion et sont adoptés à l'unanimité.

Art. 18

M. Melchior Wathelet (cdH) présente un contre-amendement n° 50 (DOC 51 0327/011).

Lors du premier examen du texte à l'examen, la commission avait explicitement décidé d'inciter les parties à recourir le plus possible aux médiateurs agréés, dès lors que l'accord obtenu peut dans ce cas être toujours homologué par le juge.

L'adoption d'un amendement en commission de la Justice du Sénat, visant à permettre la désignation par le juge, dans des circonstances exceptionnelles, d'un médiateur qui ne serait pas agréé est problématique.

La personne qui, dans le cadre d'une procédure de médiation volontaire, fait appel à un médiateur non agréé sait que l'accord ne pourra jamais être homologué. Il n'est pas logique qu'un accord obtenu dans le cadre d'une procédure de médiation judiciaire puisse, avec le même médiateur non agréé, être quant à elle homologuée. Cette disposition nuit à l'équilibre et à la cohérence du texte.

Le membre fait également observer que dans ce cas, le recours à l'assistance judiciaire n'est pas réglé. Les parties peuvent-elles y recourir?

M. Olivier Maingain (MR) comprend les arguments développés par M. Wathelet. Il se pose en tout cas un problème en ce qui concerne l'assistance judiciaire. L'article 3 du projet à l'examen dispose en effet que l'assistance judiciaire peut uniquement être obtenue pour une médiation qui est menée par un médiateur agréé.

«6° de wijze waarop het ereloon van de bemiddelaar, het tarief ervan, alsook de betalingsvoorwaarden worden bepaald.».

De minister en de leden van de commissie stemmen in met het amendement.

Tegenamendement nr 51 en het aldus gewijzigde artikel worden eenparig aangenomen.

Art. 16 en 17

Deze artikelen geven geen aanleiding tot bespreking en worden eenparig aangenomen.

Art. 18

De heer Melchior Wathelet (cdH) dient tegenamendement nr 50 in (DOC 51 0327/011).

Deze commissie had er tijdens de eerste bespreking van voorliggende tekst expliciet voor gekozen om de partijen ertoe aan te zetten zoveel mogelijk beroep te doen op erkende bemiddelaars, omdat het bekomen akkoord in dat geval steeds door de rechter kan gehomologeerd worden.

Dat de commissie voor de Justitie van de Senaat een amendement heeft aangenomen dat ertoe strekt de rechter in uitzonderlijke omstandigheden een niet-erkende bemiddelaar te laten aanwijzen, is problematisch.

Wie in het kader van een vrijwillige bemiddeling beroep doet op een niet-erkend bemiddelaar weet dat het akkoord nooit kan homologeerd worden. Het is niet logisch dat een akkoord bekomen in een gerechtelijke bemiddeling, met dezelfde niet-erkende bemiddelaar, wel zou kunnen gehomologeerd worden. Deze bepaling schaadt het evenwicht en de samenhang van de tekst.

Het lid merkt nog op dat in dit geval het beroep op rechtsbijstand niet geregeld is. Kunnen de partijen daar aanspraak op maken?

De heer Olivier Maingain (MR) heeft begrip voor de argumenten die door de heer Wathelet ontwikkeld werden. Er stelt zich in elk geval een probleem met betrekking tot de rechtsbijstand. Artikel 3 van het ontwerp bepaalt immers dat rechtsbijstand alleen kan bekomen worden voor een bemiddeling die door een erkend bemiddelaar wordt geleid.

M. Alfons Borginon (VLD), président, ne partage pas l'avis de M. Wathelet. Il est clair que le Sénat a voulu avec juste raison régler ici une situation exceptionnelle. La disposition est d'ailleurs formulée de façon tellement limitative qu'elle ne peut, selon lui, être discriminatoire.

M. Melchior Wathelet (cdH) répond que d'aucuns pourraient exciper de la situation exceptionnelle que le Sénat souhaitait régler pour admettre à la procédure des médiateurs non agréés. Il arrive que les litiges soient présentés par le magistrat de manière si détaillée qu'ils atteignent un haut degré de spécialisation, justifiant le recours à un technicien médiateur. Toutefois, un bon médiateur doit d'abord maîtriser la technique de la médiation. Il ne doit pas connaître la matière sur le bout des doigts, mais être en mesure d'assurer une médiation de qualité, d'écouter les parties et de rechercher une solution avec elles. Dans cette optique, l'amendement du Sénat est superflu et même préjudiciable à la médiation; il doit donc être écarté.

L'intervenant tient enfin à souligner que la médiation volontaire peut, elle aussi, porter sur des matières très spécialisées. Or, l'accord obtenu dans ce type de médiation par un médiateur non agréé ne peut jamais être homologué. Cette situation est discriminatoire.

La ministre répond que la disposition insérée par le Sénat vise des situations tout à fait exceptionnelles requérant la médiation d'une personne hautement spécialisée. Les parties et le juge doivent consentir à la désignation de cette personne. Il est dès lors logique que l'accord puisse également être homologué.

La ministre n'est toutefois pas insensible à l'argument selon lequel la médiation requiert en premier lieu une bonne technique. La formation dispensée aux médiateurs est essentiellement axée sur cet aspect et non sur le contenu du litige dans lequel ils sont appelés à intervenir. Les deux points de vue sont donc défendables; il incombe à la commission de se prononcer en la matière.

M. Alfons Borginon (VLD), président, souligne que cette disposition s'applique à des situations exceptionnelles et offre tout de même une solution aux parties qui, sans elle, n'auraient pas accès à la médiation. En ce sens, elle vise plutôt à prévenir les discriminations. L'intervenant cite l'exemple de deux parties s'exprimant en chinois et souhaitant entamer une médiation. Il sera très difficile de trouver un médiateur agréé connaissant le chinois. Dans cette hypothèse, un médiateur non agréé

De heer Alfons Borginon (VLD), voorzitter is het niet eens met de heer Wathelet. Het is duidelijk dat de Senaat hier met reden een uitzonderlijke toestand heeft willen regelen. De bepaling is trouwens zo limitatief geformuleerd dat ze volgens hem niet discriminatoir kan zijn.

De heer Melchior Wathelet (cdH) antwoordt dat de uitzonderlijke situatie die men wenste te regelen een voorwendsel zou kunnen zijn om andere dan de erkende bemiddelaars tot de procedure toe te laten. Een magistraat kan het geschil zo gedetailleerd omschrijven dat het zeer gespecialiseerd wordt en het beroep op een technicus-bemiddelaar zodoende gerechtvaardigd wordt. Een goed bemiddelaar moet echter in de eerste plaats de techniek van het bemiddelen beheersen, hij hoeft de materie waarin hij bemiddelt niet tot in de puntjes te kennen, hij moet echter wel goed kunnen «bemiddelen», naar de partijen luisteren en samen met hen naar een oplossing zoeken. Op die wijze beschouwd is de amendering door de Senaat overbodig, zelfs nadelig voor de bemiddeling en moet ze dus weggelaten worden.

Tenslotte, ook de vrijwillige bemiddeling kan betrekking hebben op zeer gespecialiseerde materies. Het in dat geval door een niet-erkend bemiddelaar bekomen akkoord kan echter nooit gehomologeerd worden. Dit is discriminatoir.

De minister antwoordt dat de bepaling die door de Senaat werd ingevoegd bedoeld is voor zeer uitzonderlijke situaties waarbij de bemiddeling alleen kan toevertrouwd worden aan een hoogst gespecialiseerd persoon. Zowel de partijen als de rechter moeten het daarover eens zijn. De logische consequentie is dat het akkoord ook kan gehomologeerd worden.

De minister is echter ook niet ongevoelig voor het argument dat het bij bemiddeling in de eerste plaats gaat om een goede techniek van bemiddelen. De vorming die de bemiddelaars krijgen is in hoofdzaak daarop gericht en niet op de inhoud van het geschil waarvoor hun bijstand wordt gevraagd. Beide standpunten zijn dus dedigbaar; de commissie zal dienen te beslissen.

De heer Alfons Borginon (VLD), voorzitter, wijst er op dat deze bepaling bedoeld is voor uitzonderlijke situaties en aan partijen voor wie anders geen bemiddeling mogelijk zou zijn, toch een uitweg biedt. In die zin is deze bepaling eerder gericht op het vermijden van discriminatie. Hij haalt het voorbeeld aan van twee partijen die Chinees spreken en die een bemiddeling wensen. Het zal zeer moeilijk zijn om een erkend bemiddelaar te vinden die de Chinese taal kent. In dat geval moet het toch

devrait pouvoir être désigné en concertation avec le tribunal.

L'intervenant estime par ailleurs que d'autres modifications de texte apportées par le Sénat restreignent le champ d'application de la médiation au lieu de l'élargir. Ainsi, l'article 1734, § 1er, alinéa 1er, qui constitue le fondement de la médiation judiciaire, réserve désormais cette forme de médiation aux médiateurs agréés.

*
* *

L'amendement n° 50 est rejeté par 8 voix contre 8 voix.

L'article est adopté, sans modification, par 8 voix contre 2 et 6 abstentions.

Art. 19 à 24

Ces articles ne suscitent aucune observation. Ils sont adoptés successivement à l'unanimité.

Art. 25

M. Alfons Borginon (VLD), président, signale que quelques améliorations doivent être apportées à cet article:

1°) au § 2, alinéa premier, le texte français dispose «par la commission visée à l'article 1727» tandis que la version néerlandaise ne mentionne que «door de commissie» sans préciser de quelle commission il s'agit;

2°) la référence à l'article 1727 que prévoit la version française (uniquement) est erronée, car l'article 25 est une disposition autonome qui n'est pas insérée dans le Code judiciaire, tandis que l'article 1727, auquel il est fait référence, est un article du Code judiciaire. Il convient donc d'inscrire «par la commission visée à l'article 11», «door de bij artikel 11 bedoelde commissie».

La même correction doit être apportée à alinéa 2 du § 2.

Pour la même raison, la référence à l'article 1726 figurant au troisième alinéa du § 2 doit être remplacée par une référence à «l'article 10».

mogelijk zijn om, in overleg met de rechtbank, een niet-erkend bemiddelaar aan te wijzen.

De spreker is overigens van oordeel dat andere tekst-aanpassingen die door de Senaat werden aangebracht het veld van de bemiddeling eerder verengen dan verruimen. Zo bijvoorbeeld wordt in artikel 1734, § 1, eerste lid, dat de basis vormt voor de gerechtelijke bemiddeling, deze vorm van bemiddeling voortaan voorbehouden aan de erkende bemiddelaars.

*
* *

Amendement nr 50 wordt verworpen met 8 tegen 8 stemmen.

Het artikel wordt ongewijzigd aangenomen met 8 tegen 2 stemmen en 6 onthoudingen.

Art. 19 tot 24

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 25

De heer Alfons Borginon (VLD), voorzitter deelt mee dat er in dit artikel enkele verbeteringen moeten aangebracht worden:

1°) in § 2, eerste lid wordt in de Franse tekst bepaald: «par la commission visée à l'article 1727», terwijl in de Nederlandse tekst enkel vermeld wordt: «door de commissie» zonder te preciseren over welke commissie het gaat;

2°) de verwijzing (enkel) in de Franse tekst naar artikel 1727 is een vergissing, daar artikel 25 een autonome bepaling is die niet ingelast wordt in het Gerechtelijk Wetboek en artikel 1727 waar naar verwezen wordt, een artikel van het Gerechtelijk Wetboek is. Er moet dus bepaald worden: «par la commission visée à l'article 11» «door de bij artikel 11 bedoelde commissie».

Dezelfde correctie dient te gebeuren in het tweede lid van § 2.

Om dezelfde reden dient de verwijzing naar artikel 1726 in het derde lid van § 2 vervangen te worden door een verwijzing naar «artikel 10».

La commission marque son accord sur lesdites corrections. L'article, ainsi modifié, est adopté à l'unanimité.

*
* *

Le président signale que le Sénat a déjà approuvé les corrections proposées et commentées ci-avant.

L'ensemble du projet de loi, tel qu'il a été corrigé et amendé, est adopté à l'unanimité.

Le rapporteur,

Le président,

Alain COURTOIS

Fons BORGINON

De commissie stemt in met de verbeteringen. Het aldus verbeterde artikel wordt eenparig aangenomen.

*
* *

De voorzitter deelt mee dat de Senaat reeds heeft ingestemd met de hoger voorgestelde en toegelichte verbeteringen.

Het gehele verbeterde en en geamendeerde wetsontwerp wordt eenparig aangenomen.

De rapporteur,

De voorzitter,

Alain COURTOIS

Fons BORGINON